

УДК 669:658.5.011.46

ОСОБЛИВОСТІ ОБҐРУНТУВАННЯ НАПРЯМКІВ ПІДВИЩЕННЯ СОЦІАЛЬНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ТА ЕФЕКТИВНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ВЕЛИКИХ МЕТАЛУРГІЙНИХ ПІДПРИЄМСТВ НА ЕТАПІ ПОБУДОВИ СТІЙКОГО РОЗВИТКУ БІЗНЕСУ ТА СУСПІЛЬСТВА

Гончар В. В., к.е.н., доцент, ДВНЗ «Приазовський державний технічний університет»

Гончар В. В. Особливості обґрунтування напрямків підвищення соціальної відповідальності та ефективної діяльності великих металургійних підприємств на етапі побудови стійкого розвитку бізнесу та суспільства.

В статті запропоновано концепцію соціальної відповідальності (КСВ) підприємства з метою висвітлення особливостей обґрунтування напрямків підвищення соціальної відповідальності та ефективної діяльності великих металургійних підприємств на етапі побудови стійкого розвитку бізнесу та суспільства при реалізації виявлених та впроваджених структурних змін господарюючих суб'єктів. Головними складовими цієї концепції є результати урахування: наслідків запровадження інтеграції соціальних, економічних та екологічних принципів стійкого розвитку в стратегію та операційну діяльність господарюючого суб'єкту; використання стимулів КСВ; синергетичного ефекту, взаємовигідного співробітництва підприємства – регіону – держави; можливостей випереджаючого управління та урахування очікуваних як внутрівиробничих, так і зовнішньоекономічних ризиків; підсумків створення культури бережливого відношення до складових виробництва та персоналу; взаємовигідної взаємодії із споживачами продукції в рамках КСВ; розвитку кваліфікованих керівників для роботи на ключових позиціях; зазначених заходів до ефективного використання ключових показників управління виробництвом в умовах стратегічних змін на підприємстві.

Gonchar V. Features of reasons for the directions of social responsibility increasing and the big metallurgical effective activities entities at a stage of creation of business and society sustainable development.

In the article the entity concept of social responsibility (CSR) for the purpose of revelation of features of reasons for the directions of social responsibility increasing and effective activities of the big metallurgical entities at a stage of creation of a sustainable development of business and society is offered in case of implementation of the revealed and implemented structural changes of accounting entities. The main components of this concept are results of accounting; consequences of integration input of the social, economic and ecological principles of a sustainable development in strategy and operating activities managing to the subject; use of incentives of KSO; synergy effect, mutually beneficial cooperation of the entity - the region - the state; opportunities of advancing management and accounting expected both intra production, and the external economic risks; results of creation of culture of the economical relation to production and personnel components; mutually advantageous interaction with consumers of products within CSR; to development of skilled heads for work on key positions; noted actions to effective use of key indicators of production management in the conditions of strategic changes at the entity.

Гончар В. В. Особенности обоснования направлений повышения социальной ответственности и эффективной деятельности больших металлургических предприятий на этапе построения устойчивого развития бизнеса и общества.

В статье предложена концепция социальной ответственности (КСО) предприятия с целью освещения особенностей обоснования направлений повышения социальной ответственности и эффективной деятельности больших металлургических предприятий на

етапе построения устойчивого развития бизнеса и общества при реализации выявленных и внедренных структурных изменений хозяйствующих субъектов. Главными составляющими этой концепции являются результаты учета: последствий ввода интеграции социальных, экономических и экологических принципов устойчивого развития в стратегию и операционную деятельность хозяйствующего субъекту; использование стимулов КСО; синергического эффекта, взаимовыгодного сотрудничества предприятия - региона - государства; возможностей опережающего управления и учета ожидаемых как внутрипроизводственных, так и внешнеэкономических рисков; итогов создания культуры бережливого отношения к составляющим производства и персонала; взаимовыгодного взаимодействия с потребителями продукции в рамках КСО; развитию квалифицированных руководителей для работы на ключевых позициях; отмеченных мероприятий к эффективному использованию ключевых показателей управления производством в условиях стратегических изменений на предприятии.

Постановка проблеми. Серед основних тенденцій розвитку сучасного суспільства одно з головних місць займають ті, які пов'язані з переходом ряду функцій, що традиційно реалізуються соціальною державою, до великого бізнесу. Особливо виразно ці тенденції простежуються з початку 1990-х років. З одного боку, суспільство в економічно розвинених країнах стало пред'являти вищі вимоги до соціальної відповідальності корпорацій. З іншого боку, і самі представники бізнесу прийшли до необхідності визнання і виконання цих вимог. Через ряд об'єктивних умов, що визначили стан сучасного суспільства, соціальна відповідальність бізнесу стала одним з чинників конкурентоспроможності компанії.

Особливого значення набуває соціальна відповідальність бізнесу в умовах світової фінансово-економічної кризи. Якщо в період економічного підйому багато компаній розглядали соціально відповідальну політику як економічно вигідний спосіб інвестування у власний імідж, то в нових умовах чисто економічна ефективність такого інвестування стає, як мінімум, сумнівною. Це висуває на перший план соціальні аспекти відповідальності бізнесу перед суспільством.

Економічні процеси супроводять серйозні соціальні ризики, а саме: в умовах кризи, що супроводжується повсюдним зниженням обсягів виробництва, скороченням виробничих потужностей, закриттям підприємств, завдання зниження виникаючих соціальних ризиків придбаває особливу актуальність. Рішення цієї задачі можливе лише в умовах соціально відповідального бізнесу. Ось чому сьогодні як ніколи раніше виявилися затребуваними як накопичений за попередні роки досвід соціально-відповідальної модернізації, так і що лежить в основі цього досвіду концептуально-теоретичний апарат соціально відповідального бізнесу.

Аналіз останніх досліджень і публікацій Вагомий внесок в становлення, розвиток і дослідження регіональних особливостей соціально-відповідального підходу до ведення виробничої діяльності внесли вітчизняні і зарубіжні учені, а саме: І. Акімова, Ю. Благов, Т. Бредгард, П. Друкер, Ф. Евдокимов, А. Кэрролл, Ф. Котлер, С. Литовченко, М. Мескон, Дж. Мун, Г. Назаров, Л. Ненсі В. Нижник, А. Осинкина, І. Петрова, Ю. Саенко, А. Степанова, А. Филиппченко і інших. Розробка, реалізація, управління і оцінка результативності соціально-відповідальних заходів досліджуються в роботах І. Барбашина, І. Беляевой, С. Буко, С. Ивченко, П. Калити, А. Клименко, Н. Кричевского, М. Либоракина, В. Паниотто, В. Садкова, М. Стародубською, С. Титова і інших.

Відокремлення невирішеної проблеми. Аналіз публікацій вітчизняних і зарубіжних учених свідчить, що нині невирішеною залишається низка запитань, що стосуються визначення напрямів підвищення ефективності соціально-відповідальної діяльності, пошуку систем оцінки рівня корпоративної соціальної відповідальності, залучення зацікавлених сторін до процесів моніторингу і оцінки соціально-відповідальних заходів, розробки механізму формування корпоративної соціальної відповідальності

підприємств. Недостатня розробленість вказаних питань, їх актуальність і практичне значення зумовили вибір теми, визначили мета, завдання, предмет і об'єкт дослідження.

Мета статті. Метою статті є аналіз ефективності і визначення практичних рекомендацій по впровадженню корпоративної соціальної відповідальності в управління металургійним холдингом.

Викладення основного матеріалу наукових досліджень. Актуальність розробки концепції соціально відповідального бізнесу різко зростає в умовах світової економічної кризи, коли однією з домінуючих тенденцій розвитку виробництва стає тенденція масової реструктуризації підприємств, яка повною мірою проявилася і в українській економіці. Глобалізація позбавила вітчизняних виробників надії захиститися від світової конкуренції національними межами. Для того, щоб вижити в сучасних умовах, вони були вимушені або трансформуватися в компанії міжнародного класу, або згорнути виробничі потужності і виводити фінансові активи. Одним з провідних представників великого українського бізнесу є Група Метінвест.

Концепція соціальної відповідальності Метінвеста заснована на інтеграції соціальних, економічних і екологічних принципів стійкого розвитку в стратегію і операційну діяльність компанії. Будучи відповідальним корпоративним громадянином, компанія вважає необхідним нести відповідальність за свої дії і оцінювати їх потенційний вплив на місцеве співтовариство до ухвалення остаточного рішення, добровільно вносити внесок у розвиток місцевого співтовариства, вести відкритий конструктивний діалог з усіма зацікавленими сторонами, впроваджувати принципи стійкого розвитку в усі аспекти ведення бізнесу.

Компанія визначила пріоритетні напрями подальшого розвитку соціально відповідальної діяльності: забезпечення промислової безпеки і охорони праці; охорона довкілля; соціальна підтримка і розвиток співробітників; підвищення якості і ефективності соціально-інвестиційної діяльності компанії (взаємодія з місцевими співтовариствами).

У Метінвест існує багаторівнева розподілена система управління соціально відповідальною діяльністю. Розробка стратегії соціально відповідальній діяльності і контроль за її впровадженням покладені на Спостережливий Совет і Правління. Реалізацію стратегії по адміністративній вертикалі здійснюють окремі функціональні підрозділи як на рівні компанії, що управляє, так і на рівні підприємств Групи. Усі проекти в області соціальної відповідальності координує компанія, що управляє. Програми і бюджети, що відносяться до цієї області, формуються і затверджуються безпосередньо на підприємствах і є невід'ємною частиною їх бізнес-планів.

У рамках програми соціального партнерства розроблена стратегія соціального інвестування (таблиця. 1).

Ініціатива розробки стратегічного бачення «Підприємство 2020» повинна відобразити громадську роль розвитку бізнесу в Україні і дати відповідь на питання, яким суспільство бачить вектор його руху, соціальні і екологічні перспективи через десятиліття - в 2020 році.

Основні цілі проекту: узагальнити досвід стратегічного планування найуспішніших компаній України; розробити таку національну модель співпраці бізнесу і суспільства, при якій компанії намагатимуться брати до уваги соціальні і екологічні питання при розробці своїх бізнес-стратегій.

Стійкому розвитку бізнесу і суспільства погрожують наступні риси:

- Здоров'я нації і освіта : дефіцит персоналу, здатного працювати ефективно в складних умовах; нездатність працівників адаптуватися до сучасних умов праці.
- Інфраструктура, розвиток регіонів: неможливість ефективної логістики і збільшення транспортних витрат; погіршення якості життя в регіонах присутності.
- Ринок праці: дефіцит кваліфікованого персоналу; дефіцит кваліфікованих підтримувальних послуг.

- Технологічна готовність: устаткування і технології, що вимагають модернізації; доступність сучасних виробничих і ІТ технологій.
- Інновації: нездатність забезпечити зростаючі вимоги за якістю; відставання від конкурентів у виробництві нових продуктів.
- Екологія: зростання витрат через екологічні нормативи; нестача природних і перероблених ресурсів для виробництва.

Таблиця 1 - Стратегія соціального інвестування

Цілі стратегії	Завдання стратегії	Діяльність 2011-2015
Систематичність і прозорість	Розробка єдиних правил і підходів для підприємств і громади	Регламент і політика соціального інвестування
	Робота у рамках угод про співпрацю	Перехід на єдиний формат співпраці
	Оцінка програм, що реалізуються	Розробка і впровадження методики оцінки ефективності програм
Стратегічний розвиток	Розробка (доповнення) довгострокових стратегій стійкого розвитку міст	Розробка стратегій стійкого розвитку міст присутності
		Програма охорони здоров'я працівників компанії і міських жителів
	Перехід на стратегічні програми соціального партнерства	Програми реконструкції і створення комфортних умов проживання
	Створення сприятливих умов для розвитку середовища	Програми сприяння розвитку малому бізнесу і залученню інвестицій
Розвиток компетенцій громади в соціальному управлінні містами	Розширення взаємодії із стейкхолдерами	Проведення серії дискусійних зустрічей в регіонах
	Реалізація програм із залученням місцевої громади	Реалізація корпоративних соціальних програм
	Розвиток інституціональних можливостей місцевих органів влади	Проведення програм навчання Розвиток корпоративного волонтера

Стійкий розвиток сприяє мінімізації цих ризиків. Принципи стійкого розвитку закладені в стратегічному баченні і цінностях Метінвеста. Компанія прагне стати провідним інтегрованим виробником стали в Європі, що демонструє стійкий ріст і прибуток, незалежно від фази економічних циклів, і інвесторам, що забезпечують, прибутки від інвестицій вищі за середні галузеві показники.

Рішення проблем КСО в окремих стратегічних ініціативах:

1) Розробка і впровадження технологічної стратегії, оптимізація якості використовуваної сировини, модернізація (запобігання забрудненню; раціональне користування ресурсами; пом'якшення зміни клімату; захист і відновлення природного середовища.)

2) Розробка і впровадження програми бережливого виробництва (створення цінності для клієнта; залучення, навчання і розвиток персоналу; забезпечення безпечного робочого місця; зниження споживання ресурсів).

3) Підвищення орієнтації на клієнтів функції продажів (захист здоров'я і безпеки споживача; обслуговування і післяпродажна підтримка споживачів; освіта і підвищення обізнаності; залучення ключових клієнтів).

4) HR ініціативи : система управління талантами (розвиток професійного потенціалу працівників, навчання на робочому місці; формування культури, заснованої на єдиних цінностях; створення зайнятості і розвиток навичок; забезпечення ефективної системи соціальної захищеності працівників).

5) Впровадження кращих практик функціональної підтримки бізнесу (етичне ведення бізнесу; охорона праці і безпека на робочому місці; сучасний підхід до соціального інвестування (місцеві співтовариства)) [45].

Впровадження нових технологій понизить навантаження на довкілля і значно скоротить питоме енергоспоживання. По усіх об'єктах, що знову зводяться і реконструюються, планується досягнення Європейських рівнів дії на довкілля.

Головним завданням в енергетиці є реконструкція енергоблоків, оновлення турбін, установка устаткування для очищення викидів в атмосферу. Основні напрями інвестицій на вуглевидобувних підприємствах — закупівля сучасного гірничо-шахтного устаткування і поліпшення технологічних процесів. Металургійні комбінати інвестують в основному в реконструкцію аглофабрик і модернізацію доменних цехів з поступовим виведенням з експлуатації коксових батарей і мартенівських печей. Капітальні ремонти устаткування тепло станцій і меткомбінатів, установка очисного устаткування знижують зміст пилу і забруднюючих речовин і наближають момент, коли компанії Групи СКМ зможуть досягти європейських норм по викидах в атмосферу.

Нове устаткування дозволяє використовувати сучасніші технології. Так, на металургійних підприємствах Метінвеста впроваджується технологія пиловугільного палива (ПВП), яка дозволяє скоротити використання природного газу і коксу при виплавці чавуну. Її планується впровадити на усіх доменних печах комбінату ім. Ілліча і на «Азовсталі», а пізніше — на Єнакіївському метзаводі. При реалізації технологічної стратегії планується виключити або істотно мінімізувати більше 80% існуючих екологічних ризиків високого рівня, 60% середнього і 55% низького.

Механізми поліпшення: усе нове технологічне устаткування будується з урахуванням кращих Європейських практик і комплектується сучасними очисними установками, реконструкція природоохоронних систем (газоочищення, оборотні системи, і так далі), брикетування і повторне використання дрібнодисперсних відходів, переробка металургійних шлаків.

Підвищення енергоефективності на заводах Метінвеста буде досягнуте за рахунок наступних технологічних рішень: перехід від мартенівського виробництва до конвертерного, перехід до безперервного розливання сталі, підвищення якості вогнетривів, установка двигунів і приводів високої ефективності, установка систем рекупирації енергії (пара, електрика), установка електростанцій.

Проводиться активна робота з молодими фахівцями, підтримується взаємодія з ВНЗ і ПТУ. Це партнерство підвищує якість освітніх стандартів, сприяє розвитку альтернативних способів професійної підготовки молодих фахівців і підвищенню якості відбору молодих фахівців, що притягаються, на конкурсній основі.

Таблиця 2 - Взаємодія із споживачами у рамках КСО

Напрямок КСО	Зроблені кроки
Принципи і підходи	- Прийнята політика по роботі з ключовими клієнтами.
Обмін інформацією, залучення і підвищення обізнаності	- Впроваджена процедура проведення технічних візитів і аудитів. - Проводяться спільні конференції. - Запущений новий веб-портал Метінвеста : додаткова інформація; сертифікати якості і т. і.
Забезпечення безпеки	- Забезпечення усіх рівнів перевірки продукції відповідно до законодавства України. - Сертифікація продукції усіх підприємств відповідно до REACH. - Ведеться робота за Європейським Регламентом CLP (класифікація, маркіровка, упаковка).
Підвищення якості продукції і задоволеності споживачів	- Функціонують Ринкові групи по видах продукту (обговорення основних параметрів і якості продукту, випуск нових видів продукції), що випускається.
Післяпродажне обслуговування	- Проведення спільних нарад з представниками постачальників, споживачів і незалежних інспекторів. - Регулярний обмін думками за допомогою анкетування. - Створена нова служба технічної підтримки і післяпродажного обслуговування клієнтів.

Усередині компанії існує система управління талантами. Її мета полягає в забезпеченні системної підготовки і розвитку кваліфікованих керівників для роботи на ключових позиціях, що ефективно реалізують стратегічні цілі компанії.

У Метінвесте розроблена цільова модель навчання, де під кожен рівень управління існує своя програма навчання і розвитку. Менеджерське навчання спрямоване на підготовку ефективних менеджерів середньої ланки; проводиться на регулярній основі за єдиними стандартами, розробленими на рівні холдингу. Навчання топ-менеджменту і кадрового резерву проводяться по індивідуальних програмах, спрямованих на розвиток ключових компетенцій.

Сукупний об'єм витрат на персонал усіх підприємств Групи в першому півріччі 2011 року перевищив 3,6 млрд. гривень і виріс в порівнянні з аналогічним періодом минулого року більш ніж на 45% у зв'язку зі збільшенням кількості підприємств (додалися ММК ім. Ілліча, Комсомольське рудоуправління) і загальним ростом заробітних плат в компанії, який по відношенню до 2010 року по українських підприємствах Групи склав 15% і більш ніж на третину випереджає темпи росту заробітних плат по Україні (11%). Збільшення чисельності персоналу українських підприємств Групи збалансувало середній показник заробітної плати, який склав за першу половину року 4012 грн., що більш ніж на 60% перевищує середню заробітну плату по Україні (за даними Державної служби статистики середня зарплата по Україні за аналогічний період склала 2495 грн.).

Підвищення рівня і якості життя людей в регіонах присутності компанії - важлива складова соціальної стратегії. Інвестиції в реалізацію програм розвитку регіонів - один з найбільш дієвих механізмів соціального інвестування. У першому півріччі 2011 року на ці цілі було спрямовано 19,5 млн. грн. Інвестиції в міські об'єкти інфраструктури в першому півріччі 2011 року склали 2,7 млн грн. Всього в 2011 році об'єм соціальних інвестицій в розвиток міст склав 47 млн. 199,57 тис. грн.

При реалізації намічених планів та програм стратегічного розвитку як підприємства «Метінвест холдинг», так і на інших господарюючих суб'єктах і визначенні ефективності обраного варіанту доцільно використовувати аналітичний показник ЕВІТДА, який дорівнює обсягу прибутку до вирахування витрат по сплаті податків, відсотків і нарахованої амортизації. Показник використовується при проведенні порівняння з галузевими аналогами, дозволяє визначити ефективність діяльності підприємства незалежно від його заборгованості перед різними кредиторами і державою, а також від методу нарахування амортизації.

Намічений план стратегічного розвитку підприємства може бути прийнятним, якщо значення $ЕВІТДА_{\text{прогноз}} - ЕВІТДА_{\text{база}} > 0$. Намічений план стратегічного розвитку підприємства може бути визнаний ефективним, якщо дотримується наступне рівняння:

$$\frac{Z_{\text{мод}}}{ЕВІТДА_{\text{прогноз}} - ЕВІТДА_{\text{база}}} \leq 4, \quad (1)$$

де $Z_{\text{мод}}$ – витрати на модернізацію.

Для одержання значення $ЕВІТДА_{\text{прогноз}}$ необхідно визначити значення прогнозованого обсягу реалізації і відняти з цієї суми витрати, які схильні до більш динамічних змін, а саме: витрати з матеріальних ресурсів, витрати з паливно-енергетичних ресурсів, витрати на оплату праці та екологічні платежі. Решта витрат, які враховуються при розрахунку показника ЕВІТДА, можна вважати константою на рівні сум, врахованих при розрахунку базового значення ЕВІТДА.

З урахуванням намічених планом стратегічного розвитку показників (обсягів виробництва, норм витрати, цін тощо), розрахунок прогнозованих обсягів реалізації витрат з матеріальних ресурсів, з паливно-енергетичних, з оплати праці, з екологічних платежів пропонується проводити за наступною методикою:

Реалізація в прогнозованому періоді

$$P_n = P_{\bar{o}} * I_{\text{цн}} * I_{\text{qn}}, \quad (2)$$

де P_n - сума реалізації в прогнозованому періоді;

$P_{\bar{o}}$ - сума реалізації в базовому періоді;

$I_{\text{цн}}$ - індекс зміни цін на продукцію відповідно з прогнозами уповноважених державних інститутів;

I_{qn} - індекс зміни обсягу виробництва (реалізації) продукції в розрахунковому періоді, запланований підприємством щодо стратегічного плану розвитку.

В свою чергу $I_{\text{цн}}$ розраховується як середній показник сумм множини змін цін на конкретний вид продукції і частки цього виду продукції в загальному обсязі реалізації в базовому періоді:

$$I_{\text{цн}} = \sum_{i=1}^n \overline{I_{\text{цн}_i} * q_i}, \quad (3)$$

де $I_{\text{цн}_i}$ - індекс змін ціни і-го виду продукції;

q_i - доля цього виду продукції в загальному обсязі реалізації в базовому періоді.

Індекс зміни обсягу I_{qn} виробництва розраховується як середній показник сумм множини змін обсягу виробництва конкретного виду продукції і частки цього виду продукції в загальному обсязі реалізації в базовому періоді:

$$I_{\text{qn}} = \sum_{i=1}^n \overline{I_{\text{qn}_i} * q_i} \quad (4)$$

де I_{qn_i} - індекс змін обсягу виробництва і-го виду продукції;

q_i - доля цього виду продукції в загальному обсязі реалізації в базовому періоді.

Витрати матеріальних ресурсів у прогнозованому періоді :

$$ЗМ_n = ЗМ_{\bar{o}} * I_{\text{цм}} * I_{\text{нм}} * I_{\text{qn}}, \quad (5)$$

де $ЗМ_{\bar{o}}$ - сума витрат на матеріальні ресурси в базовому періоді;

$I_{\text{цм}}$ - індекс зміни цін на матеріальні ресурси в прогнозованому періоді відповідно з прогнозами, уповноважених на те державних інститутів;

$I_{\text{нм}}$ - індекс зміни норм витрати матеріальних ресурсів, запланований підприємством щодо стратегічного плану розвитку.

В свою чергу $I_{\text{цм}}$ розраховується як середній показник сумм множини змін цін на конкретний вид матеріальних ресурсів продукції і частки цього виду ресурсів в загальній сумі витрат матеріальних ресурсів в базовому періоді:

$$I_{\text{цм}} = \sum_{j=1}^n \overline{I_{\text{цм}_j} * q_j}, \quad (6)$$

де $I_{\text{цм}_j}$ - індекс змін ціни j-го виду ресурсу;

q_j - доля цього виду ресурсу в загальній сумі витрат матеріальних ресурсів в базовому періоді.

$I_{\text{нм}}$ - розраховується як середній показник сумм множини змін норм витрат на конкретний вид матеріальних ресурсів і частки цього виду ресурсів в загальній сумі витрат матеріальних ресурсів в базовому періоді:

$$I_{nm} = \sum_{j=1}^m \overline{I_{nm_j} * q_j} \quad (7)$$

де I_{nm_j} - індекс змін норм витрат j-го виду ресурсів;

q_j - доля цього виду ресурсу в загальній сумі витрат матеріальних ресурсів у базовому періоді.

Витрати паливно-енергетичних ресурсів у прогнозованому періоді:

$$Zne_n = Zne_{\bar{o}} * I_{cne} * I_{nne} * I_{qn}, \quad (8)$$

де $Zne_{\bar{o}}$ - сума витрат паливно-енергетичних ресурсів в базовому періоді;

I_{cne} - індекс зміни цін на паливно-енергетичні ресурси в прогнозованому періоді відповідно за прогнозами уповноважених на те державних інститутів, розраховується як середній, виходячи з I_{cne} на конкретний вид паливно-енергетичних ресурсів і частки цього виду ресурсів в загальній сумі витрат з паливно-енергетичних ресурсів в базовому періоді;

I_{nne} - індекс зміни норм витрати паливно-енергетичних ресурсів, намічуваний підприємством щодо стратегічного плану розвитку, розраховується як середній, виходячи з I_{nne} на конкретний вид паливно-енергетичних ресурсів і частки цього виду ресурсів в загальній сумі витрат з паливно-енергетичних ресурсів в базовому періоді

Витрати на оплату праці у прогнозованому періоді:

$$Zzn_n = Zzn_{\bar{o}} * I_{zn} * I_{\bar{q}}, \quad (9)$$

де $Zzn_{\bar{o}}$ - витрати на оплату праці в базовому періоді;

I_{zn} - індекс зростання заробітної плати у прогнозованому періоді. Цей індекс може бути прийнятий на рівні прогнозованого індексу інфляції, або з поправочних коефіцієнтів до індексу інфляції, який, наприклад, склався на підприємстві за останні 2-3 роки, що передують початку розрахунків плану стратегічного розвитку, або в галузі в цілому;

$I_{\bar{q}}$ - індекс зміни чисельності працівників, прогнозований підприємством за планом стратегічного розвитку.

Екологічні витрати (екологічний податок) у прогнозованому періоді:

$$En_n = En_{\bar{o}} * I_{en} * I_{ze} * I_{qn}, \quad (10)$$

де $En_{\bar{o}}$ - сума витрат екологічного податку, нарахованого підприємству в базовому періоді;

I_{en} - прогнозований відповідно до чинного законодавства індекс зміни нормативів плати за викиди, скиди, розміщення забруднюючих речовин.

I_{ze} - індекс зміни викидів, намічуваний підприємством щодо стратегічного плану розвитку.

Виходячи з вище запропонованого підходу до розрахунків, прогнозоване значення показника, $EBITDA_{\text{прогноз}}$ можна одержати наступним чином:

$$EBITDA_n = P_n - Zm_n - Zne_n - Zzn_n - En_n - Z_{\bar{o}}, \quad (11)$$

де $Z_{\bar{o}}$ – витрати на рівні базових, які приймаються за константу.

Таким чином в результаті \square бґрунтуванн дослідження розвинуто систему управління стратегічними змінами на металургійних підприємствах (рис. 1).

Запровадження розвинутої системи управління стратегічними змінами на підприємствах металургії забезпечує одержання синергетичного ефекту їх діяльності та підвищенню конкурентоспроможності випускаємої продукції.

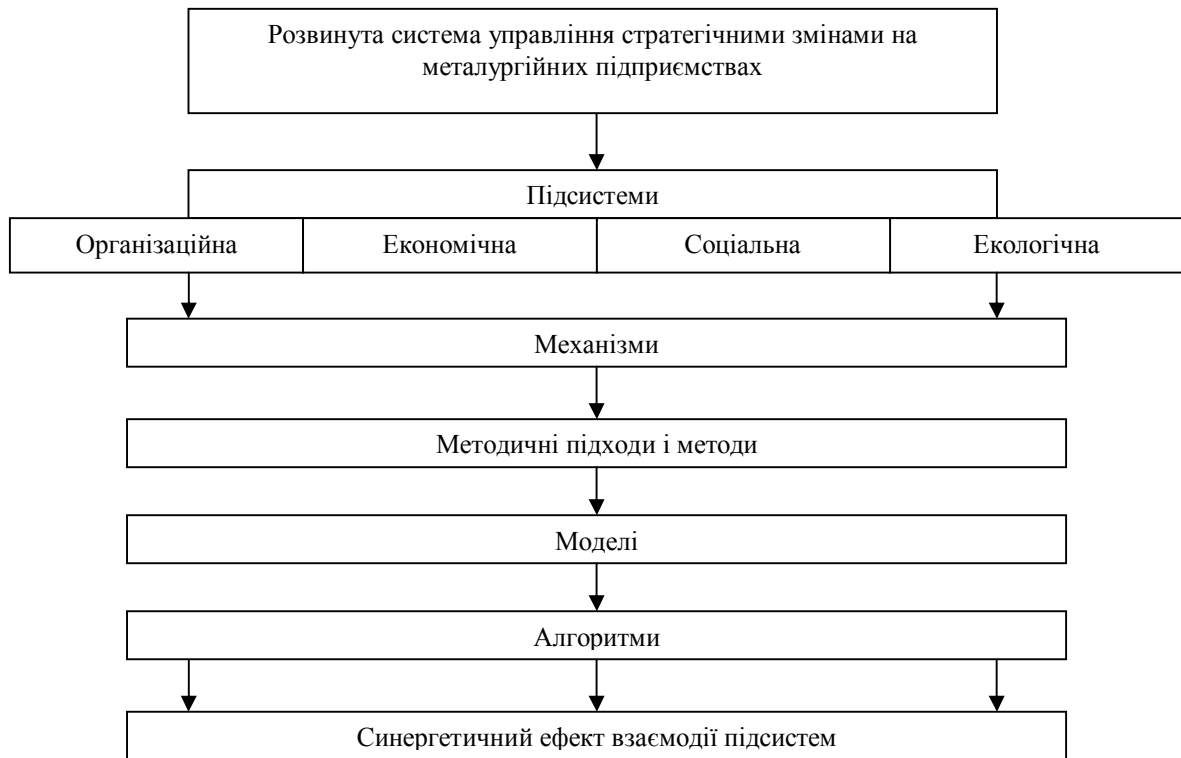

Рис. 1. Складові розвинутої системи управління стратегічними змінами на металургійних підприємствах

Висновки: Забезпечення конкурентоспроможності і економічної ефективності підприємств нафтогазової галузі припускає рішення ряду завдань оперативного управління технологічними процесами (ТП) і виробництвами за показниками якості продуктів (ПЯ) і показниками техніко-економічної ефективності (ПТЕЕ). Особливо це актуально для вже давно працюючих виробництв.

Показники економічної ефективності підприємства можуть розглядатися як композиційне відношення сукупності технічних, технологічних, економічних, екологічних і соціальних характеристик виробництва, пов'язаних з процесом отримання кінцевого продукту. При цьому композиційне відношення визначає функціональну залежність ПТЕЕ від цієї сукупності на усіх етапах життєвого циклу автоматизованого технологічного комплексу (АТК). У статті поставлено завдання формалізації процедури модернізації АТК підприємств металургійної галузі і намічені шляхи її рішення: запропоновано виділити модернізацію в окремий етап життєвого циклу АТК, оскільки вона не є обов'язковою і спрямована на отримання додаткового економічного ефекту; запропонована методика обґрунтування необхідності модернізації АТК на основі оцінки потенційного додаткового прибутку і витрат на здійснення модернізації; розглянуті принципи і методичні аспекти, на базі яких можлива реалізація методики у вигляді проекту.

Список використаних джерел:

1. Благоев Ю.Е. Корпоративная социальная ответственность: эволюция концепции / Ю. Е. Благоев. – СПб.: СПбГУ, 2010. – 271 с.
2. Белявська К. С. Соціальна відповідальність бізнесу: еволюція поглядів на проблему / К. С. Белявська // Вісник Хмельницького національного університету. – 2011. – №1. – С. 228 – 234.

3. Волосковець Н. Ю. Порівняльний аналіз моделей корпоративного управління соціальною відповідальністю / Н. Ю. Волосковець // Економічний простір. – 2010. – № 33. – С. 194–201.

4. Ворона О. В. Методичні підходи до оцінки рівня соціальної відповідальності / О. В. Ворона // Вісник економіки транспорту і промисловості. – 2010. – № 30. – С. 127–133.

5. Друкер Пітер Ф. Енциклопедія менеджменту / Пітер Ф. Друкер. – М.: Видавничий дім «Вільямс», 2004. – 432 с.

6. Каплан Р.С. Организация, ориентированная на стратегию. Как в новой бизнес-среде преуспевают организации, применяющие сбалансированную систему показателей / Р. С. Каплан, Д. П. Нортон ; пер. с англ. М. Павловой. – М.: ЗАО «Олимп – Бизнес», 2009. – 416 с.

Ключові слова: промислові підприємства, корпоративна соціальна відповідальність, стратегічні зміни, чорна металургія.

Ключевые слова: промышленные предприятия, корпоративная социальная ответственность, стратегические изменения, черная металлургия.

Keywords: industrial enterprises, corporate social liability, strategic changes, ferrous metallurgy.

УДК 658.5.001.895

ОПЕРАЦІЙНИЙ МЕНЕДЖМЕНТ ЯКОСТІ НА ПІДПРИЄМСТВАХ В МЕЖАХ РЕАЛІЗАЦІЇ ЙОГО ІНОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ

Калінін О. В., к.е.н., старший викладач, ДВНЗ «Приазовський державний технічний університет»

Калінін О. В. Операційний менеджмент якості на підприємствах в межах реалізації його інноваційного розвитку.

У статті проведено аналіз необхідності вдосконалення системи операційного менеджменту якості для посилення конкурентоспроможності підприємства. У сучасному світі невід'ємними частинами ефективного управління виробничими бізнес процесами стає організація, і розвиток операційного аудиту і проведення достовірного моніторингу ключових процесів і усієї системи менеджменту підприємства відповідними керівниками на своєму рівні відповідальності. В якості базової моделі системи управлень обрана система менеджменту якості (СМК), регламентована вимогами стандартів ІСО серії 9000. Для проведення моніторингу СМК застосовують такі механізми як операційний аудит (виконується на виконавському рівні), самооцінку процесів СМК його власниками (відповідальними за кінцевий результат посадовцями) і вищим керівництвом підприємства, внутрішній аудит (націлений на вдосконалення видів діяльності, що перевіряються), аналіз «витрат на якість». Операційний аудит розглядається як складова моніторингу, міра відповідності фактичних параметрів операцій (складових операцій або потрібних для процесу ресурсів) встановленим в нормативній документації і адекватність підсумкових результатів зробленої виконавцями корекції несприятливих ситуацій, відомості про яких накопичуються і із заданою періодичністю з, доводяться до відома відповідального менеджера.